

Alternativní teoretické koncepty stratifikace: kulturní zdroje, relační perspektiva, sociální distance.

Jiří Šafr

Sociologický ústav AV ČR

jiri.safr@soc.cas.cz

www.soc.cas.cz

Sociologie 20. století

Filozofická fakulta UK, Praha, 22. října 2007

Obsah

Role kultury při utváření sociálních nerovností

→ ***kulturní obrat***

- Symbolické hranice
- Kulturní kapitál a jeho typy, kulturní zdroje
- Teoretické modely vztahu kultury a stratifikace:
 - Homologie
 - Individualizace
 - Kulturní všežroustství (Omnivore-univore)

Relační perspektiva sociálních nerovností – sociální distance → *relační obrat*

- Princip diferencovaného sdružování (homophily)
- Příklady principu diferencovaného sdružování v ČR 2006
- Koncepty sociálních distancí: subjektivní, objektivní
- Princip měření objektivní - interakční sociální distance (Laumann, CAMSIS)
- Teoretické zobecnění: hypotézy „like me“ a „vyšší prestiž“
- Internetové zdroje

Kulturní a relační obrat při studiu sociálních nerovností

Alternativní přístup ke konvenční analýze sociální stratifikace nabízí:

Kulturní obrat

- Zdůrazňuje kulturní dimenzi ekonomických a sociálních procesů utváření nerovností
- Sociální nerovnosti místo pouze profesně odvozené stratifikace (provázanost nerovností etnických, genderových a dal.)
- Zkoumají se kolektivní identity a konstrukce hranic → význam, který lidé nerovnostem přikládají, kam sebe a druhé zařazují a konkrétní praktiky, v nichž nerovnost vzniká a reprodukuje se.

Relační obrat

- Důraz na sociální interakci, relace (spíše než na esence), sítě (než struktury), fluiditu (než stálost), sféry (než předem dané kategorie)
- Ovlivněn kulturním a lingvistickým obratem, rozvojem analýzy sociálních sítí (SNA)

Role kultury při utváření sociálních nerovností

Symbolické hranice

- Tradice: Durkheim, Douglas, Goffman
- V každodenním životě neustále pojmenováváme a klasifikujeme věci i druhé lidi. Opozice: (vysoký / nízký, mužský / ženský, přírodní / kulturní atd.)
- Klasifikace - myšlenkový akt, individuálně stanovujeme hranici mezi oblíbenými knihami a neoblíbenými, nudným a zábavným atd., ale i sociálním → linie mezi tím co považujeme za klasickou hudbu a co populární sdílíme s ostatními
- **Symbolické hranice** vznikají jako pojmové rozlišování sloužící ke kategorizaci objektů, lidí, jejich praktik a dokonce i času a prostoru [Lamont, Molnar 2002].
- Dávají odpověď na otázku, kdo jsme „my“ a kdo jsou „oni“.
- Tři typy symbolických hranic: *morální, socioekonomické a kulturní*
- SH často odůvodňují **sociální hranice** - používání kulturních znaků a praktik při vymezení a reprodukci třídních rozdílů. Např. určení umění (hudebního stylu) jednou skupinou jako vysoká nebo naopak nízká kultura.
- *Sociální hranice* odkazují k ekonomickým, materiálním a politickým pozicím. Zhmotněné formy sociálních rozdílů projevující se v nerovném přístupu a distribuci zdrojů i příležitostí. → stabilní vzorce společenského jednání při sdružování (např. manželská homogamie), sociální exkluze nebo rasová segregace.

Kulturní kapitál

- Koncept kulturního kapitálu → kultura jako forma investice zajišťující návratnost v podobě akumulace zdrojů, předává se v rodině a vzdělávacím systémem.
- Kulturní kapitál je nejčastěji definován jako obeznámenost a zběhlost v dominantních kulturních kódech a praktikách (ve způsobu mluvy, estetických zálibách, způsobech interakce). Je legitimním a cenným „platidlem“ na celospolečenském „trhu“, proto je aktivně nasazován při zaujímání pozice v rámci hierarchické sociální struktury.
- *Kulturní kapitál* = „institucionalizované široce sdílené kulturní signály (postoje, preference, formální vědění, jednání, statky, oprávnění) používané jako nástroje sociální a kulturní exkluze“ [Lamont, Lareau 1988: 156].
- *Kritika Bourdieuho přístupu*: vtělený kulturní kapitál příliš zdůrazňuje význam jemností a kulturních signálů tzv. vysoké kultury, opomíjí praktické individuální schopnosti a význam hodnot při utváření sociální identity.
- → třeba rozlišovat mezi [DiMaggio]:
 - **kulturními zdroji napomáhajícím lidem ke společenskému úspěchu**
 - **institucionalizovanými formami kulturního kapitálu** obecnější povahy (orientace ve vysokém umění)

Kulturní kapitál a kulturní zdroje

Rozlišení [DiMaggio 1991]:

- *kulturní kapitál* (cultural capital): dovednosti při spotřebovávání statků (např. cit pro okázalou spotřebu) a schopnosti rozmlouvat o obecně prestižních tj. institucionálně kontrolovaných a uznaných kulturních statcích
- *kulturní zdroje* (cultural resources) - *komunikační kompetencí*, tj. způsobu vedení diskursu (včetně neverbálních signálů, přízvuku, tempa řeči apod.)

Tyto zdroje dále zahrnují symbolické znalosti použitelné ve specifických relačních kontextech, tzv. interakčních rituálech [Collins 2004].

akční rádius člověka kulturně – společenské kompetence jako rozsah životního stylu, zahrnuje kulturní, sociální, politický i lidský kapitál [Šmídová 1992]

P. Bourdieu: formy kulturního kapitálu

- *vtělený* (jak se umíme pohybovat v sociálním prostoru – vkus, preference, distinkce)
- *objektivizovaný* (kulturní předměty hmotné povahy)
- *institucionalizovaný* (vzdělání, zejména v podobě titulů); „scholastic capital“ = oprávnění (credentials)

Typologie kulturního kapitálu na základě jeho funkcí

1. Vysoko-kulturní (kultivační) kulturní kapitál

- *Vysoko-kulturní* či kultivační kulturní kapitál → kulturní a sociální inkluzi/exkluze na základě znalosti a schopnosti ovládat symboly dominantní kultury (participace na vysokém umění a estetické preference ale i praktiky jako způsob mluvy a interakce (Bourdieu).
- „obecný kulturní kapitál“ určený sdílenou dominantní kulturou vyšších tříd [Collins 2004].

2. Kognitivní (kulturní schopnosti) kulturní kapitál

- *Kognitivní kulturní schopnosti* předávané rodiči svým dětem, např. čtení s dětmi podporující kognitivní jednání [De Graaf et al. 2000].
- Děti z odlišných sociálních tříd si v rodině osvojují rozdílné používání jazyka (kódy a formy řeči) a tím i schopnost verbalizovat své myšlenky → nestejná výbava pro úspěch ve škole
- Význam má „**poznatkového zázemí**“ rodiny, které jsou rodiče schopni poskytnout svým dětem. Nejde jen o knihy (objektivizovaný kulturní kapitál) či samotné znalosti ale také o věnovaný čas a emocionální podporu. → mezigenerační západka (forma sociálního kapitálu v rodině či komunitě) [Coleman]

3. Kompetenční (kulturní zdroje) kulturní kapitál

- *Kompetenční – kulturní zdroje*: praktické schopnosti podporující mobilitu a úspěch („get ahead“ cultural capital) [DiMaggio 2001] ale i způsobilost komunikace při interakci s druhými.
- tzv. *zásoba členských symbolů*, které cirkulují v sociální síti daného člověka a vytváří jeho *emocionální energii*, která je v mikrosociologické perspektivě základem nerovností mezi lidmi [Collins 2004].

Typologie kulturního kapitálu z hlediska jeho funkcí

	definice	příklady indikátorů
Vysoko-kulturní (kultivační – distinktivní)	vědomá spotřeba dominantní kultury, vkus vysoké kultury	návštěva galerií, koncertů
Kognitivní (kulturní schopnosti)	kognitivní schopnosti dítěte rozvíjené rodiči při výchově	výchovné praktiky jako čtení s dětmi, výchova ke specifickým činnostem
Kompetenční (kulturní zdroje)	schopnost rozmlouvat o prestižních statcích pohyblivost v kulturní diverzitě vysoké-nízké kultury (multikulturní kapitál)	orientace ve společensky zajímavých tématech omnivorní znalost a vkus

Typy KK se navzájem nevylučují, naopak jsou navzájem provázané.

Teorie kulturní reprodukce a mobility

- *teorie kulturní reprodukce* (Bourdieu)
preference, hodnoty, postoje a jednání dominantní u vyšších tříd, které si jejich příslušníci osvojí během socializace v ranném dětství, čímž získají oproti ostatním nerasmazatelný náskok, vzdělávací systémem oceňuje a preferuje a tím napomáhá reprodukci sociálních nerovností (→ vysoko-kulturní a kognitivní kulturní kapitál).
Děti, které s ním do vzdělávacího procesu vstupují, ho ve škole vstřebávají rychleji a snadněji a tak se nůžky mezi dětmi z různých sociálních prostředí ještě více rozevírají. Naproti tomu
- *teorie kulturní mobility* (DiMaggio)
chápe kulturní kapitál (→ kompetenční a kognitivní typ) jako cestu k vzestupné sociální mobilitě u dětí z nižších vrstev. Podle této teorie neprodukuje kulturní kapitál již další výhody pro děti z vyšších tříd.

Teoretické modely kultury a stratifikace

Životní styl: kulturní a materiální spotřeba

spotřeba:

- kulturní (vysoká vs. nízká)
- materiálně-kulturní (luxus vs. materiální nezbytnost)

→ životní způsob

- význam pro utváření a reprodukci sociálních nerovností (skupinové vymezování se, symbolické hranice, habitus)
- homologies of social space (Bourdieu)

Teoretické modely kulturní spotřeby z hlediska stratifikace:

- **Třídní homologie** (Bourdieu)
vysoká – nízká kultura (Herbert Gans)
- **Postmoderní individualizace** spotřeby (Beck, Featherstone)
- sociální strukturace ale ne na základě třídy
- **Kulturní všežroutství**: omnivore–univore (Peterson)

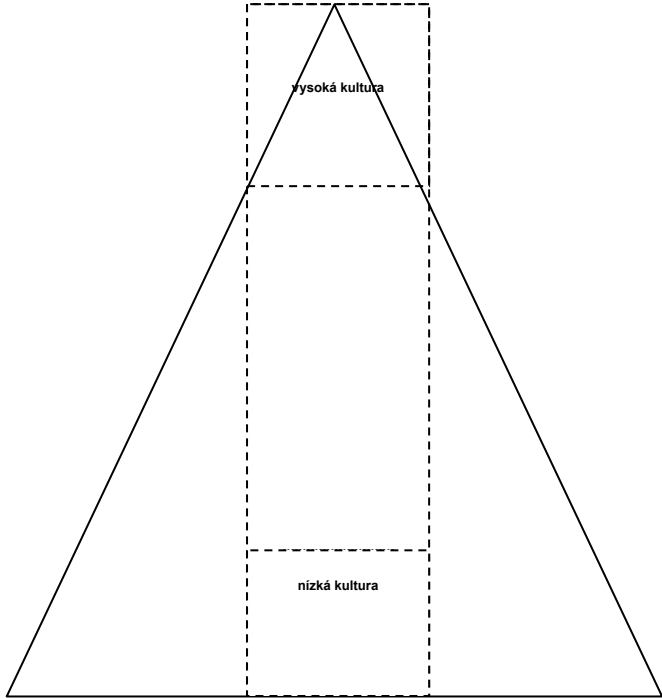
Omnivore – Univore thesis

- Kulturní vkus a participace již není hierarchicky stratifikovaná (od „snobů k povalečům“ či od „elity k mase“) ale existuje spíše kontrast mezi všežroutské a vyhraněné kulturní participaci
- Dolní třídy/vrstvy si uchovávají vkus nízké kultury – zůstávají vyhraněnými (univores), zatímco
- horní třídy/vrstvy si podržely svojí vysokou kulturu a k ní přibraly jednak populární tak dokonce i nízkou kulturu dříve vlastní pouze nižším třídám – stávají se všežrouty (omnivores)
 - kosmopolitní individualizace

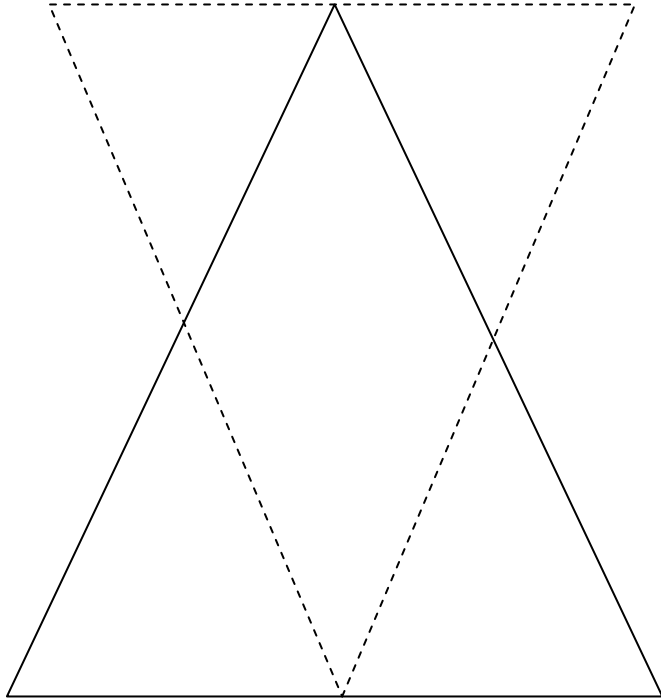
Kulturní všežroutství a kulturní mobilita

- Status je získáván a udržován pomocí vědění a participace ve všech kulturních formách (nebo alespoň v co nejvíce z nich).
- Kulturní všežrouti konzumují velký rozsah kulturních statků a jejich estetické preference překračují konvenční hranice vkusu. „Znalost kulturních kódů, které jsou náležité v různorodých sociálních prostředích a schopnost „kulturního-přehazování výhybky“ podle momentálních okolností se dnes stalo mnohem užitečnější než znalost omezeného rozsahu symbolů vysoké kultury“ [Ollivier, Fridman 2001].
- „kulturní varieta“ nahradila „Bourdieuho distinkci“ [Erikson 1996]. → moderní forma kulturního kapitálu „**multikulturní kapitál**“ (kulturní tolerance a obeznámenost s širokým rozsahem kulturních stylů)
- Schopnost manipulovat s kulturními symboly u vyšší střední třídy (linguistic code switching) [DiMaggio]
- Otevřenost, flexibilita, 'social networking' → ceněné zdroje v soudobé společnosti [van Eijck, 2000]

Sociální status a kultura: homologie vs. všežroutví

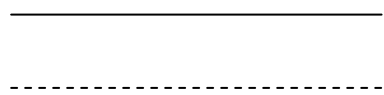

homologie třídy a kultury

kulturní všežroutví

sociální status (třída)
kulturní spotřeba a vkus

Faktory, které přispěly k proměně vkusu od elitního snobství ke kulturní všežravosti

1. **Strukturální změny:** rozšíření vzdělávání a prezentace umění v médiích otevřely elitní estetiku masám, geografická a sociální mobilita promíchala lidi s různými kulturními distinkcemi.
2. **Hodnotová změna:** historický trend směrem k větší toleranci (genderových, etnických, náboženských a rasových rozdílů)
3. **Změny ve světě umění:** rozrušení elitní etiky, která byla uvedena do pohybu tržními vztahy v umělecké spotřebě
4. **Generační změna** (generační politika): po boomu rokenrolu v 50. letech výrazný úbytek Američanů s vysokým statusem oproti předchozím generacím, kteří by upřednostňovali vysoké elitní umění
5. **Zájem statusových skupin** (status-group politics): posun od strategie definující populární kulturu jako něco nízkého, nekultivovaného, něco čemu je třeba se vyhýbat ke kultivaci a začleňování prvků populární kultury do dominantní kultury statusově nejvyšších skupin.

Limitace a problematická místa Omnivore-univore modelu

- Teze odvozena a testována na šíři kulturního vkusu - preference spojených s estetickou apropiací, nikoliv na jednání samotném (trávení volného času).
- Limitace časem: můžeme preferovat nekonečné množství žánrů, při aktivitě samotné (trávení volného času) jsme limitováni objemem volného času →
- V modelu všežroutství s jeho statusově vymezující funkcí nejde o počet strávených hodin v různých formách kulturních aktivit, ale o schopnost pohybovat se co největším kulturním spektrem, byť povrchně a pouze účelově.

Testování Omnivore-univore modelu

- Hudební styly, poprvé ve studii „funkce hudby jako hranici vymezujícího principu“ [Peterson, Simkus 1992].
- Vkus: hudební, literární žánry, filmy, čtenost novin, časopisů
- Kulturní participace (aktivity): volný čas, sporty, dovolená
- tři druhy všekonzumentů [Emmison 2003]:
všežrouti vysoké kultury (highbrow omnivore)
vysoká kultura + jen částečně nízká
všežrouti nízké kultury (lowbrow omnivore)
převažuje nízká + částečně vysoká kultura

Relační perspektiva sociálních nerovností

Přístupy ke studiu sociální stratifikace

- **Konvenční** stratifikační paradigma – pozice v profesní struktuře (mobilita, třídní vědomí)
- **Sociálně distanční a sociálně interakční** – multidimenzionální sociální prostor, stratifikace jako prostor sociálních vztahů: vzorce přátelských a partnerských vztahů a kulturní podobnosti

Princip diferencovaného sdružování určuje distance uvnitř sociálního prostoru → sociální sítě, sdílený kulturní vkus a životní styly sloužící jako identifikace sociální podobnosti” [Bottero 2005]

→ relační pohled - zakotvenost nerovností v sociálních sítích

- Konvenční přístup definuje hierarchicky uspořádané skupiny a pak sleduje vztahy mezi nimi. Sociálně distanční-interakční přístup určuje pomocí vzorců sociálních vztahů povahu stratifikace → odlišná míra sdružování určuje distance v sociálním prostoru
- („**postmoderní**“ paradigma - kulturní hierarchie jsou rozostřené)

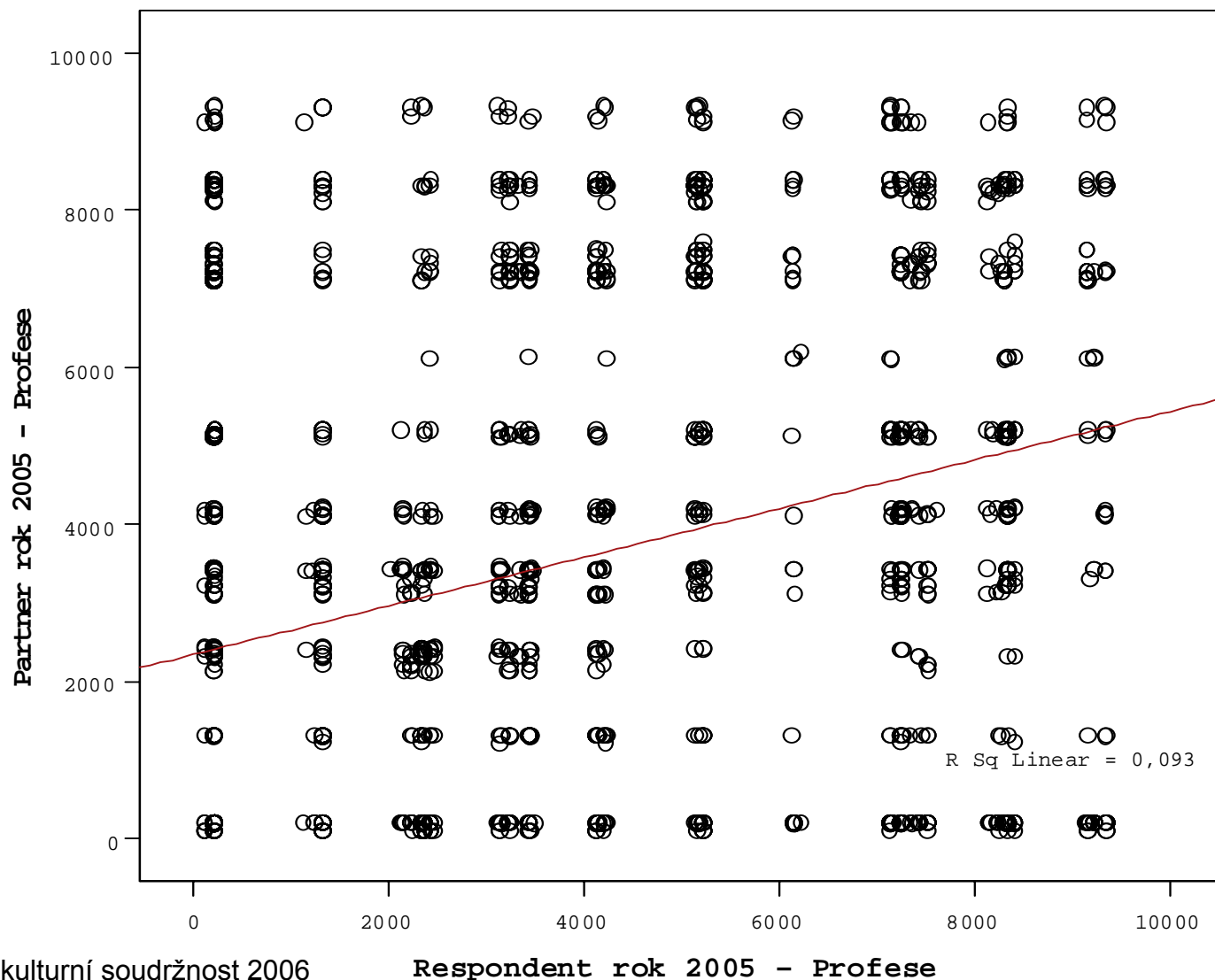
Princip diferencovaného sdružování (differential association)

- Lidé sdílející podobnou sociální pozici (status/třída) mají vyšší pravděpodobnost, že budou navzájem sociálně interagovat > výběr přátel, partnerů, známých je častěji ze stejné skupiny (než z vnější)
- Lidé mohou dokonce aktivně vylučovat některé skupiny ze svého sociálního okruhu (předpojatost, snobství), aby ochránili své zdroje
- „Nepotkávání se“ jako nevědomý proces: lidé s určitými (sociálními, ekonomickými, kulturními) zdroji se pohybují v odlišných sociálních okruzích a mají odlišné životní styly
- "birds of a feather flock together," - „svůj k svému"

Princip diferencovaného sdružování (differential association)

- Důsledek nerovností na sociální uspořádání
- Napomáhá reprodukci nerovností
DA → znevýhodnění mají tendenci sdružovat se se znevýhodněnými, privilegovaní s privilegovanými (lepší manželsky trh na vysoké škole)

Princip diferencovaného sdružování: Profese (ISCO) respondenta & partnera. ČR 2006

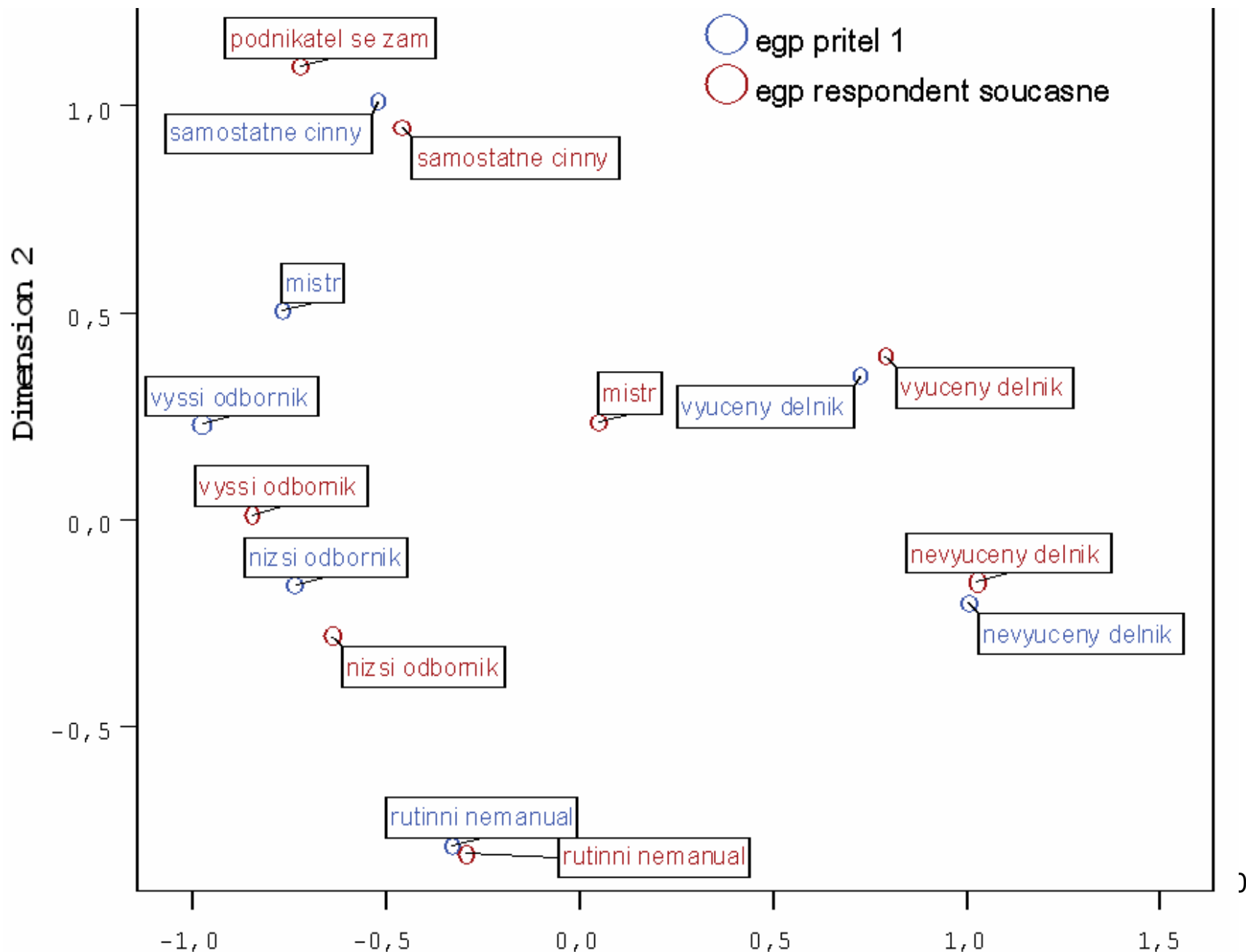
Princip diferencovaného sdružování: EGP respondenta & přítele 1. ČR 2006

	Vyssi odbornik	Nizsi odbornik	Rutinni nemanual	Samostatne cinny	Mistr	Vyuceny delnik	Nevyuceny delnik
Vyssi odbornik	22	40	36	26	4	11	9
Nizsi odbornik	13	78	46	21	1	23	17
Rutinni nemanual	11	40	153	28	4	40	34
Podnikatel se zam	5	11	8	28	3	8	3
Samost. cinny	12	26	26	73	3	31	15
Mistr	3	9	6	9	1	7	13
Vyuceny delnik	2	12	32	22	1	119	35
Nevyuč. delnik	3	19	39	20	1	71	137

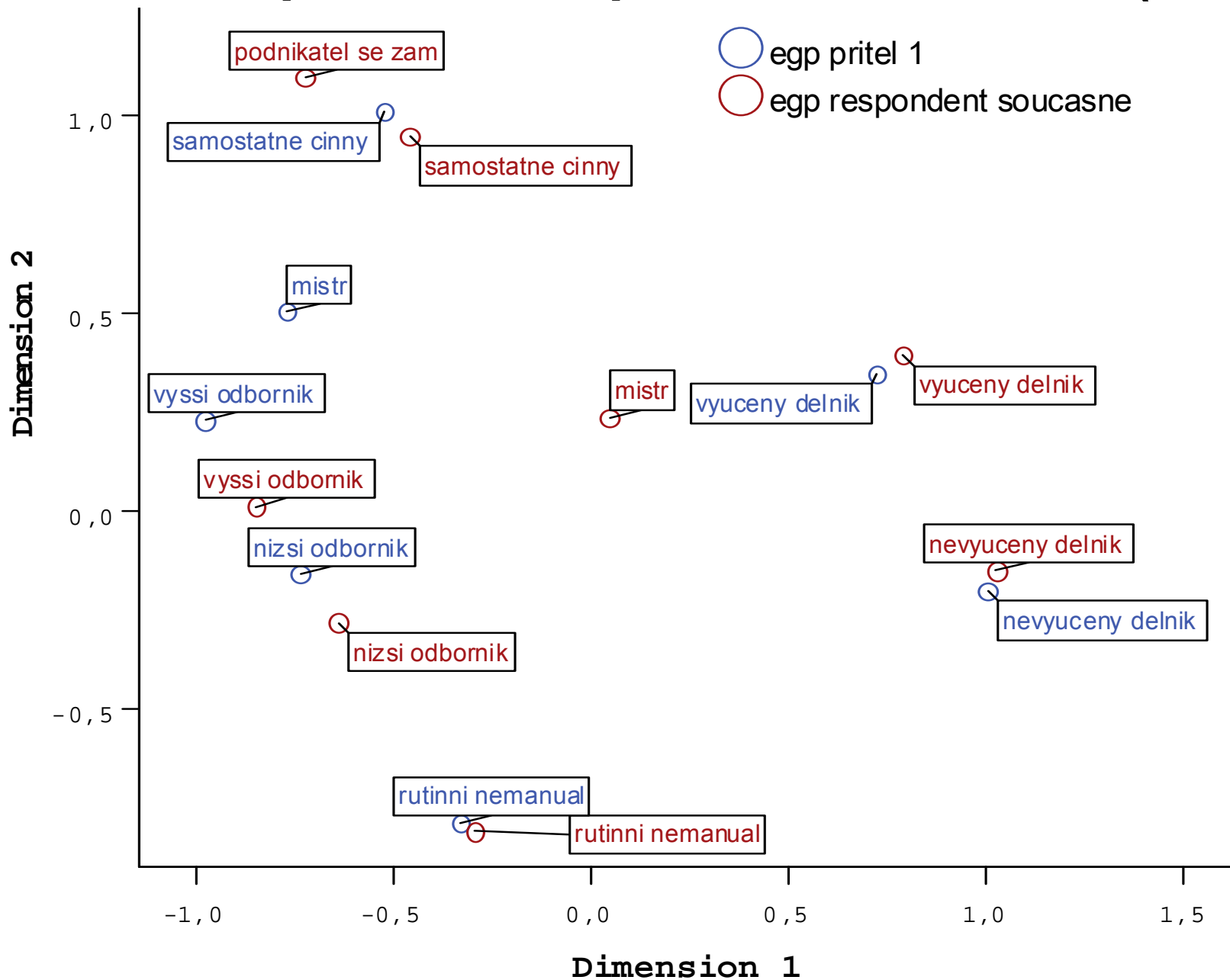
41 % respondentů má přátele ze stejné sociální třídy.

Zdroj: Sociální a kulturní soudržnost 2006 (N valid-pairwise = 1470)

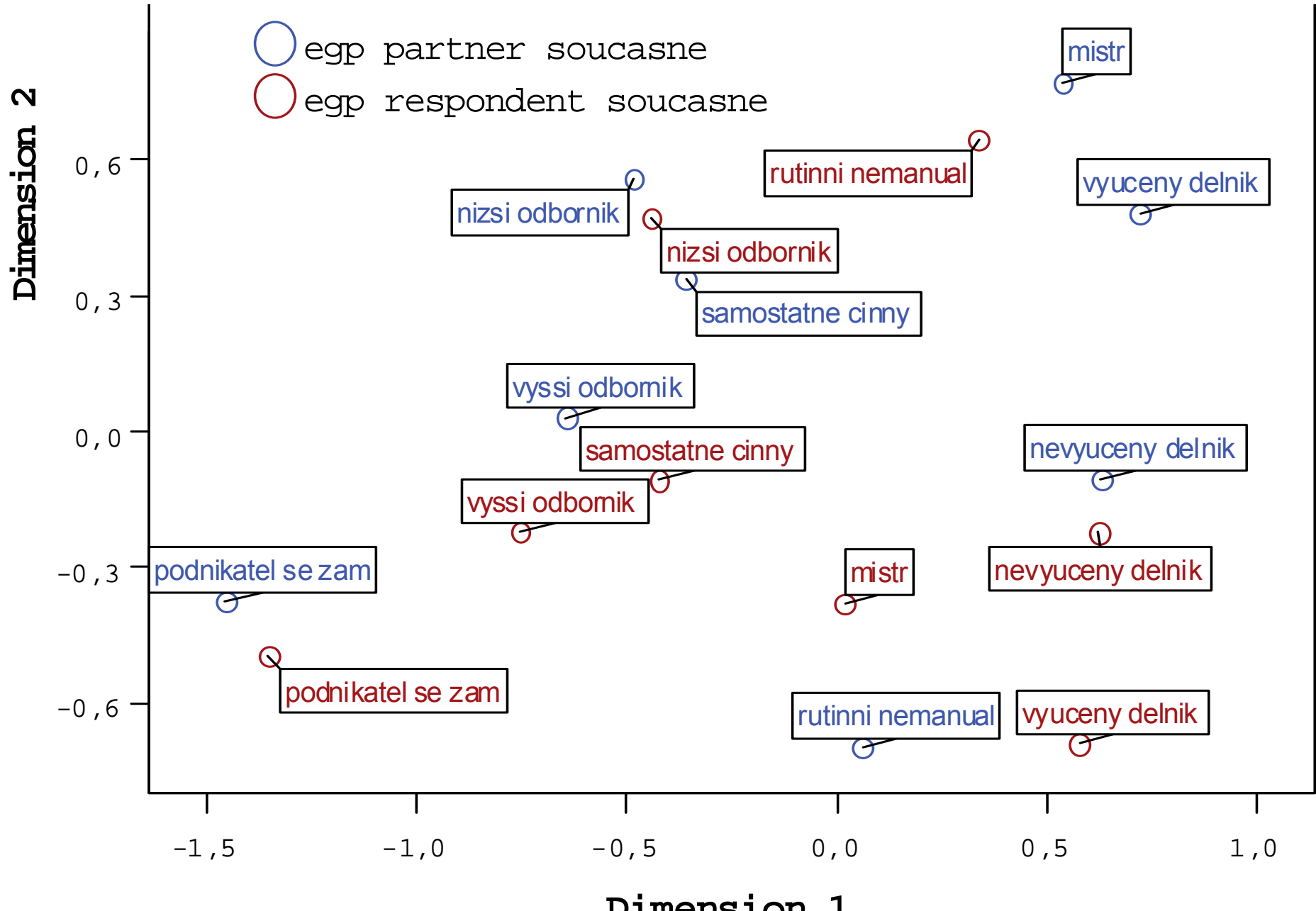
EGP respondenta & přítele 1. ČR 2006

EGP respondentů & přátel 1. ČR 2006. (CA)

EGP respondenta & partnera. ČR 2006 (CA)

Koncepty sociálních distancí

Klasické (široké) pojetí sociálních distancí - strukturní

- metafora pro vzdálenosti – relativní pozice jedince ve struktuře, např. ekonomické rozdíly nebo rozdíly v atributech (etnické, náboženské, ...) (Sorokin)
- Strukturní přístupy k sociálním distancím = skupiny jsou sociálně vzdálené, pokud se liší od druhých (třída, rod, rasa)

Interakční přístupy k sociálním distancím - interakční/ síťové

- relativní blízkost v sociální interakci tj. vzdálenost v síti (Simmel)
- Sociální interakce: blízkost bydliště, četnost partnerských vztahů, častost kontaktů.
- Vysoká míra sociální distance je tam, kde jsou takovéto sociální interakce nepravděpodobné
- Interakční přístup definuje skupiny jako vzdálené pokud se spolu nesečkávají (nesdružují). Odlišné (strukturně, např. třída) skupiny tak mohou být sociálně blízké, pokud se jejich příslušníci navzájem přátelí
- Pro určení relativní sociální distance mezi skupinami jsou rozhodující vzorce sociálních vztahů mezi kategoriemi – jak je podobné jejich chování

Interakční přístupy k sociálním distancím

- **Subjektivní sociální distance**

E. Bogardus – etnické distance

(Bogardusova škála sociální distance)

E. O. Laumann – profesní distance

- Intimita - blízkost sociálních vztahů vs. fyzická blízkost v (městském) prostoru (R. Park)

- **Objektivní sociální distance**

vzorce sociální interakce určující stratifikační řád (P. Blau, E. O. Laumann)

Subjektivní a objektivní sociální distance [Laumann 1966].

Subjektivní sociální distance: postoj ego vůči osobě (alter) s určitým statusovým atributem, který obecně definuje charakter interakce, kterou by ego podstoupilo s uvažovaným objektem.

Objektivní sociální distance: jsou v realitě pozorovatelné rozdílné pravděpodobnosti toho, že určitý člověk má přítele, souseda, nebo příbuzného s odlišným profesním zázemím.

Sociálně interakční přístupy

E. O. Laumann (1966, 1973) - stratifikační struktura odvozená ze samotných vzorců interakce

Sociální prostor vztahů – které profesní skupiny jsou v kontaktu s druhými (manželství, přátelé, sousedství)

CAMSIS Social Interaction and Stratification Scale
(přátelské a manželské vazby) *Cambridge Scale of Occupations*

Sociální podobnost/odlišnost strukturuje sociální síť
→ kontakty mezi podobnými lidmi jsou pravděpodobnější než mezi odlišnými (propojení strukturního a interakčního/síťového přístupu)

Distance - sociální vlastnosti → vzdálenost v sociální síti

CAMSIS Social Interaction and Stratification Scale

- běžné stratifikační přístupy → existující konceptualizace odvozenou z teorie, přitom však je to právě její koncept, který se snaží ustavit (třídy, prestiž).
- CAMSIS: explicitní teoretické východisko pouze jeden zásadní předpoklad existence sociálních interakcí
- Členové skupin, kteří jsou si sociálně podobnější mají tendenci vzájemně sociálně reagovat. Rozdíly mezi skupinami (frekvence sociální interakce) → zrcadlení sociálních distancí mezi skupinami
- Stratifikační uspořádání moderních společností je založeno na hierarchické struktuře všeobecného zvýhodnění/ znevýhodnění vznikající z nerovné distribuce sociálních, kulturních a ekonomických zdrojů. Tyto nerovnosti uvádějí v život a dále udržují rozdílné životní styly, které střídavě napomáhají a podporují typické vzorce sociální interakce v okruzích přátel, manželském uspořádání a na pracovním trhu (sociální mobilita mezi generacemi).

Princip měření objektivní sociální distance

Četnosti výskytu vazeb profesí mezi respondentem a jeho partnerem

		Profese partnera <i>ALTER</i>		
Profese respondenta <i>EGO</i>		A	B	C
A		n11	n12	n13
B		n21	n22	n23
C		n31	n32	n33

Vzdálenosti jsou v principu určeny na základě frekvence výskytu kombinací dvojic profesí v populaci

Výzkum sociálních distancí [Laumann 1966]. Četnost výskytu profesí Ego x Alter

Alter Occupational Category**		Ego's Occupational Category **																		Row Frequency Totals			
		10	11	12	13	14	15	16	17	18	.	.	.	78	79	80	82	84	85		90	92	93
Duncan Occupational Code	10	10	4	4	3	5	42
	11	1	..	7	1	9
	12	4	4	2	2	1	1	22
	13	4	..	1	1	7	9
	14	40	4	4	3	1	4	4	44
	15	8	..	100	..	24	25	11	7	7	3	150
	16	2	12	4	25	7	4	2	1	106
	17	6	8	1	3	9	3	104
	18	2	4	1	1	2	20	.	.	.	2	..	8	..	1	..	1	..	2	53

	78	7	4	1	3	21
	79	1	..	1	5	9	..	3	1	4	1	28
	80	1	7	15	..	2	6
	82	7	10	1	3	1	1	2	28
	84	1	1	1	9	31	17	27	7	14	17	18	145
	85	2	2	1	7	..	8	13	3	10	11	6	4	60
	90	5	9	8	..	9	9	20	7	6	79
	92	4	1	5	17	8	3	5	9	15	33	6	92
	93	2	5	..	8	3	9	4	10	10	24	88
Per cent totals***		104	100	100	100	100	103	107	103	102	.	.	.	97	99	101	106	106	96	97	97	100	
Column frequency totals		52	5	1	5	25	116	120	109	15	.	.	.	42	23	13	40	160	70	80	72	50	2465

* Because of the size of a 55-by-55 matrix, we have presented only a partial listing of the conditional probabilities to illustrate the nature of the original data

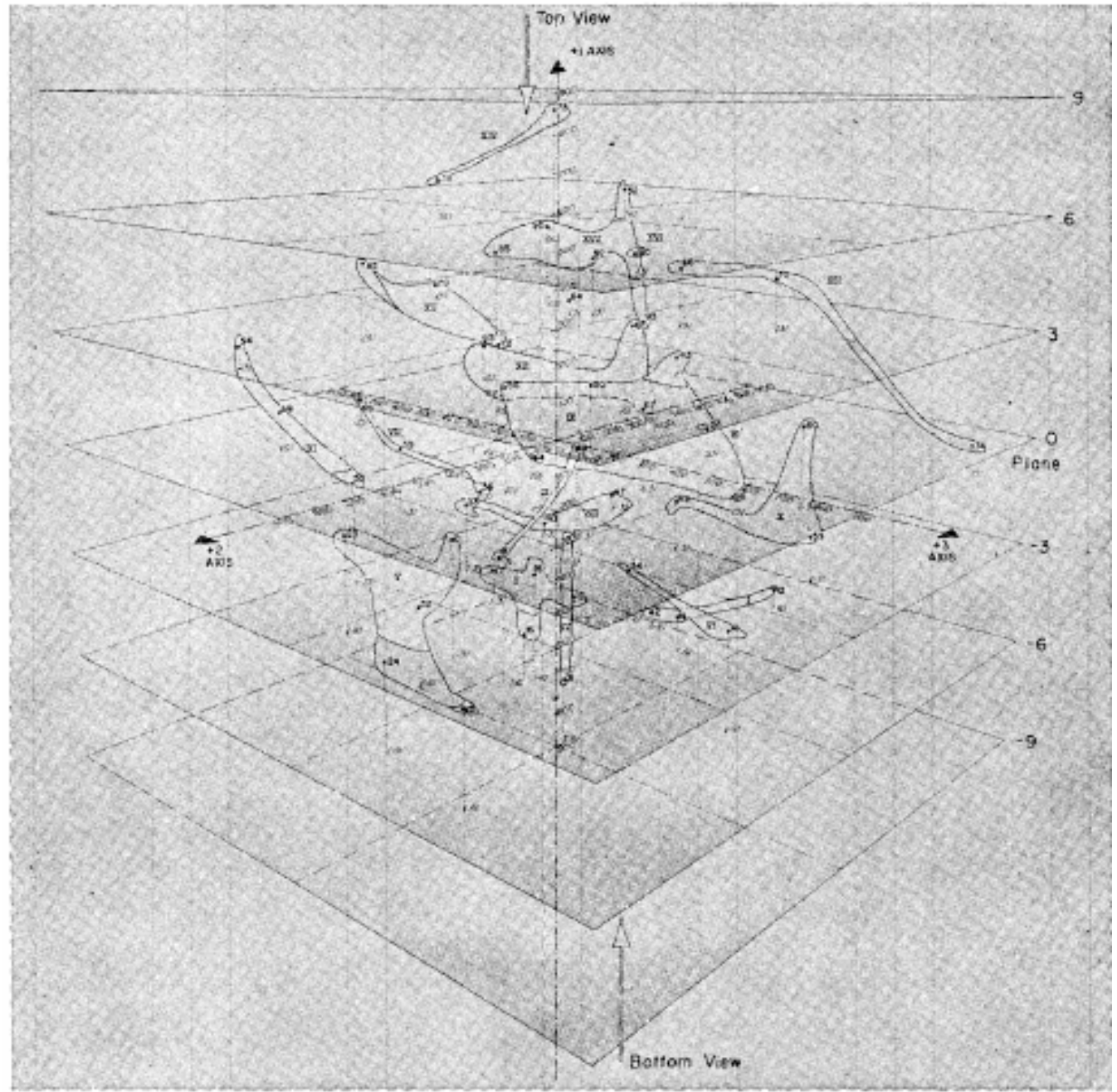
USA, Cambridge, Belmont 1963, vzorek 422 mužů, běloši
[Laumann, Guttman 1966]

Occupational Groupings and Coordinates in the Best 3-space

Duncan Code	Typical Occupation(s) for Each Code	Smallest Space Coordinates		
		First	Second	Third
IV {	11 longshoremen, gardeners	-536	-584	-462
	31 carpenters, millwrights, printing operatives	-833	-229	-377
I {	12 metal molders, shoemakers	-561	-301	83
	13 attendants (hospital), laborers	-526	-621	284
	14 textile operatives	-486	-187	262
VI {	34 motormen on subways	-447	122	334
	41 machinists, inspectors	-338	98	622
V {	21 cranemen	-28	690	319
	22 bakers, shipping clerks	-383	430	-85
	23 forgemen, tailors	-303	328	-495
	24 excavating machine operators	-625	341	-318
	25 mechanics, repairmen	-617	415	73
II {	10 elevator operators, laborers	-238	364	377
	15 truck drivers, cooks	-309	188	81
	16 laborers, factory operatives	-473	201	40
	17 manufacturing operatives	-227	380	137
VII {	33 plumbers, tinsmiths	-114	320	-28
	40 policemen, auctioneers, dispatchers	-279	-70	-121
	47 salesmen (n.e.c.),* engravers, stationary engineers	-263	-359	-122
III {	18 operatives and kindred	-37	-38	-9
	19 auto mechanics, operatives	-282	195	-41

THREE-DIMENSIONAL REPRESENTATION OF THE OCCUPATIONAL GROUPINGS.

- osa 1.
vertikální stratifikace
(prestiž)
- osy 2. a 3.
horizontální dimenze
(*situsy* profesí)
- skupiny profesí -
oblasti vrstev (např.
samostatně činní vs.
zaměstnanci,
průmyslový vs.
sektor služeb)

Teoretické zobecnění – Homophily

[Laumannn 1966]

Hypotéza o podobnosti „like me“ - teze o homofilii

- lidé se pohybují v takovém sociálním okruhu, který se vyznačuje statusovou a etnickou homogenitou. (stejný status)

Hypotéza o prestiži

- Čím vyšší status profese jako postojový objekt, tím menší sociální distance lidé vyjadřují, bez ohledu na jejich postavení
- Lidé při výběru druhých pro úzký vztah jmenují lidi s vyšší socioekonomickým statusem
- Proto při sociometrických výběrech lidé s vyšším statusem obdrží více výběrů

Hypotézy nejsou v rozporu, první platí pro reálné vazby (objektivní sociální distance), druhá pro požadované - preferované interakce (subjektivní sociální distance)

→ aspirace na sociální mobilitu

Internetové zdroje

- ***Symbolic Boundaries. Research Network in the Sociology of Culture. ASA***
<<http://peregrin.jmu.edu/~brysonbp/symbound>>
- ***Research Network for the Sociology of Culture ESA***
<<http://www.esaculture.be>>
- ***Michèle Lamont***
<<http://www.wjh.harvard.edu/soc/faculty/lamont>>
- ***Omar Lizardo***
<<http://www.nd.edu/~olizardo>>
- ***ESRC Centre for Research on Socio-Cultural Change (CRESC), University of Manchester***
<<http://www.cresc.ac.uk>>
- Výzkumný projekt „**Sdílené hodnoty a normy ...**“, SOÚ AV ČR <<http://www.sdilenihodnot.soc.cas.cz>>
- Výzkumný projekt ***Sociální distance ve stratifikačním systému ČR***, SOÚ AV ČR
<<http://www.socdistance.wz.cz>>